

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávneného: **P., s. r. o., so sídlom A., IČO: X.**, zastúpeného advokátskou kanceláriou V., s. r. o., so sídlom K., IČO: X., proti povinnej: **M., nar. X., bytom L., o vymoženie 767,62 eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Vranov nad Topľou pod sp. zn. 11 Er 1100/2012, o dovolaní oprávneného proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 19. 12. 2012, č. k. 2 CoE 131/2012-29, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Povinnej náhradu trov dovolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e :

Oprávnený podal súdnemu exekútorovi návrh na vykonanie exekúcie na vymoženie sumy 767,62 eur s príslušenstvom. Uviedol, že exekučným titulom je k návrhu pripojený rozhodcovský rozsudok vydaný STÁLÝM ROZHODCOVSKÝM SÚDOM zriadeným pri R., a. s. z 21. 10. 2011 sp. zn. ISC0610031, ktorým bolo povinnej uložené zaplatiť oprávnenému istinu 767,62 eur s príslušenstvom. Súdny exekútor požiadal Okresný súd Vranov nad Topľou o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie.

Okresný súd Vranov nad Topľou uznesením z 19. 12. 2011, č. k. 6 Er 4777/2011-16 žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol. Poukázal na ustanovenie § 41 ods. 2 písm. d/, § 44 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len Exekučný poriadok), § 52, § 53 a §54 Občianskeho zákonníka, na § 2 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení neskorších predpisov, na čl. 2, čl. 3, čl. 6 smernice Rady 93/13/EHS z 05. 04. 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len Smernica 93/13/EHS), ako aj na rozsudky Súdneho dvora (ES). Rozhodnutie odôvodnil tým, že sa vymáha plnenie

zo spotrebiteľskej formulárovej zmluvy a rozhodcovská doložka predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku. Záver o neprijateľnej, a teda neplatnej rozhodcovskej doložke založil na hrubej nerovnováhe v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa, a tiež aj v zmysle rozsudku Súdneho dvora (ES) vo veci C-243/08 zo 04. 06. 2009 P., proti E. z tzv. geografických dôvodov a neprijateľného miesta rozhodcovského konania, keďže miesto rozhodcovského konania sa dohodlo v sídle dodávateľa. Dojednanie rozhodcovskej doložky a následné konanie pred rozhodcovským súdom viedli vo svojich dôsledkoch k tomu, že spotrebiteľovi bola odopretá ochrana, ktorú mu poskytujú ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a tiež Smernice 93/13/EHS. Dojednanie rozhodcovskej doložky v predmetnej spotrebiteľskej zmluve je neprimeranou podmienkou, spotrebiteľ ňou nie je viazaný a je v rozpore so zákonom.

Krajský súd v Prešove uznesením z 19. 12. 2012, č. k. 2 CoE 131/2012-29 na odvolanie oprávneného uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil a náhradu trov odvolacieho konania účastníkom nepriznal. V odôvodnení uviedol, že sa stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdom prvého stupňa a zároveň naň odkázal. Na doplnenie uviedol, že rozhodovanie sporov v rozhodcovskom konaní je alternatívnou možnosťou k súdnemu konaniu, avšak ak je spotrebiteľ nútený podrobiť sa v zmysle rozhodcovskej doložky rozhodnutiu vopred veriteľom určeného rozhodcovského súdu, nemožno hovoriť o individuálne dojednanej podmienke spotrebiteľskej zmluvy. Jedná sa o neprimeranú doložku a súd je oprávnený vyvodiť všetky dôsledky, ktoré z toho vyplývajú. Ak teda dojednanie ukladajúce spotrebiteľovi povinnosť podrobiť sa rozhodcovskému konaniu je pre jeho neprijateľnosť neplatné, pre vykonanie exekúcie chýba základný predpoklad, a to právoplatný a vykonateľný exekučný titul. Rozhodcovský súd môže vec v rozhodcovskom konaní prejednať len vtedy, ak bola medzi zmluvnými stranami v súlade so zákonom uzatvorená platná rozhodcovská zmluva. Bez takejto zmluvy majúcej buď formu osobitnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve, akýkoľvek rozhodcovský rozsudok nemôže byť podkladom pre exekučné konanie.

Uznesenie odvolacieho súdu nadobudlo právoplatnosť 04. 02. 2013.

Uznesenie odvolacieho súdu napadol oprávnený dovolaním. Dôvodnosť dovolania odvodil z ustanovení § 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p. a § 237 písm. d/ O. s. p., že v tej veci sa už právoplatne rozhodlo alebo v tej veci sa už prv začalo konanie, § 237 písm. e/ O. s. p., že sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, § 237 písm. f/ O. s. p., že

účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Ďalej svoje dovolanie odôvodnil ustanovením § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p., že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a ustanovením § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p., že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Ako dovolací dôvod tiež uviedol ustanovenie § 238 ods. 3 O. s. p. (t. j. dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a ods. 4). Podľa dovolateľa právomoc daná rozhodcovskému súdu vyplýva z rozhodcovskej doložky priloženej úverovej zmluvy. pôvodný veriteľ, banka, bol v zmysle zákona o bankách povinný svojim klientom neodvolateľný návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy. Ďalej poukázal na nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky z 03. 11. 2006, sp. zn. III. ÚS 192/06, z 30. 10. 2007, sp. zn. I. ÚS 335/06, z 29. 09. 2009, sp. zn. II. ÚS 244/09 a z 03. 07. 2008, sp. zn. I. ÚS 242/07. Mal za to, že bolo v súlade so zákonom rozhodnuté rozhodcovským rozsudkom. Považoval za neprijateľné, aby exekučný súd skúmal materiálnu správnosť rozhodcovského rozsudku, nakoľko sa nepodal návrh na začatie konania o zrušení rozhodcovského rozsudku, hoci bol podľa zákona potrebný. Uvedeným konaním súdu došlo k porušeniu čl. 2 ods. 2 zákona č. 460/1992 Z. z. Ústavy Slovenskej republiky, keďže vo veci je rozhodcovským rozsudkom daná prekážka právoplatne rozhodnutej veci (*res iudicata*). Uviedol, že ak je exekučným titulom rozhodcovský rozsudok, súd príslušný na výkon rozhodnutia alebo na exekúciu nie je vecne príslušný vo veci konať, či už ako súd vyššej inštancie, kasačný súd alebo súd konajúci o opravnom prostriedku, ale len ako tzv. exekučný súd. Poukázal na to, že exekučný súd nie je súdom, ktorý rozhoduje o opravných prostriedkoch voči exekučnému titulu a v exekučnom konaní nepreskúmava vecnú správnosť rozhodnutia, ktoré je exekučným titulom. Podľa názoru oprávneného uvedeným konaním súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu mu bolo odňaté právo domáhať sa práva na uspokojenie jeho pohľadávky v exekučnom konaní, nakoľko súd vyslovil bez zákonného dôvodu právoplatné a vykonateľné rozhodnutie vydané v súlade so zákonom za nevykonateľné. Za významnú považoval aj okolnosť, že Súdny dvor Európskej únie v žiadnom zo svojich rozhodnutí, týkajúcich sa výkladu Smernice 93/13/EHS, vo vzťahu k rozhodcovským doložkám v spotrebiteľskej zmluve, nevyslovil nekalosť takého dojednania. Ďalej namietal, že zákonodarca mal úmysel dať spotrebiteľom právo rozhodnúť sa, kde uplatnia svoje práva, a preto nie je na mieste, aby súd nahrádzal vôľu

spotrebiteľa, a to nezákonným zásahom do práv oprávneného. Ak povinná nemá záujem na uplatňovaní si svojich práv, ak žiadnym spôsobom neprejavila vôľu napadnúť rozhodcovský rozsudok, považoval za absurdné, aby túto vôľu nahrádzal súd. Vyslovil názor, že rozhodcovská doložka, ktorou sa všetky spory v súvislosti so zmluvou podriaďujú rozhodcovskému konaniu, nie je v zmysle Smernice 93/13/EHS nekalou podmienkou v spotrebiteľskej zmluve. Odňatie práva oprávneného konať pred súdom sa odrazilo v tom, že uznesenia súdu prvého stupňa, ako aj odvolacieho súdu, neboli dostatočne odôvodnené. Namietal, že vo vzťahu k jeho námietkam v odvolaní sa odvolací súd obmedzil len na ich citáciu, nepotvrdil a ani nepoprel opodstatnenosť jeho tvrdení v odvolaní, čím došlo k porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie. Ďalej poukázal na dôvodovú správu k § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka, podľa ktorej je rozhodcovská doložka v súlade so zákonom, keďže nebráni dlžníkovi, aby si svoje práva voči veriteľovi uplatnil na príslušnom všeobecnom súde a zároveň umožňuje veriteľovi, aby si uplatnil svoje práva voči dlžníkovi na príslušnom rozhodcovskom súde v zmysle rozhodcovskej doložky. Dovolateľ podotkol, že exekučný súd je povinný skúmať ex offio iba súlad exekučného titulu so zákonom, tzn. formálnu a materiálnu stránku vykonateľnosti tohto titulu, nie vecnú správnosť exekučného titulu. Zároveň uviedol, že zákon o rozhodcovskom konaní umožňuje povinnej podať v lehote 30 dní odo dňa doručenia rozhodcovského rozsudku žalobu na jeho zrušenie. Povinná však nevyvinula žiadnu aktivitu za účelom ochrany svojich práv. V tomto smere dovolateľ poukázal na stanovisko Súdneho dvora (ES) vo veci C-40/08 z 29. 01. 2008 A. proti C., bod 47. Navrhol, aby dovolací súd uznesenie krajského súdu zmenil a poveril súdneho exekútora vykonaním exekúcie, alternatívne aby dovolací súd zrušil uznesenia súdu prvého a druhého stupňa a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Povinná sa k dovolaniu oprávneného písomne nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), ktorý je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 veta druhá O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania v zmysle § 243a ods. 3 O. s. p. najskôr skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. Dovolanie je prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (§ 109 ods. 1 písm. c/) na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 O. s. p.). Podľa § 239 ods. 2 O. s. p. dovolanie je prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nevykazuje znaky vyššie uvedených uznesení. Odvolací súd napadnutým uznesením potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa, dovolanie ale nesmeruje proti potvrdzujúcemu uzneseniu uvedenému v § 239 ods. 2 písm. a/ až písm. c/ O. s. p. Dovolanie oprávneného podľa ustanovení § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. nie je prípustné.

Dovolateľ zastáva nesprávny názor, že jeho dovolanie je prípustné podľa § 238 ods. 3 O. s. p. Oprávnený prehlíada, že aplikácia tohto ustanovenia prichádza do úvahy len v prípade, že dovolanie smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu uvedenému v tomto ustanovení. Keďže dovolanie oprávneného smeruje proti uzneseniu, neprichádza do úvahy použitie § 238 O. s. p. Prípustnosť dovolania nemožno vyvodíť ani z tohto ustanovenia.

Prípustnosť dovolania oprávneného by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 O. s. p. Vzhľadom na obsah dovolania ako aj na zákonnú povinnosť skúmať, či napadnuté rozhodnutie nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O. s. p. (§ 242 ods. 1 O. s. p.), zaoberal sa odvolací súd aj otázkou, či konanie netrpí niektorou z nich. V zmysle § 237 O. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv

právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Dovolateľ procesné vady v zmysle § 237 písm. a/, písm. b/, písm. c/, písm. g/ O. s. p. nenamietal a tieto nezistil ani dovolací súd. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Dovolateľ prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 237 písm. d/ O. s. p., keď poukázal na prekážku rei iudicatae.

Podľa § 159 ods. 3 O. s. p., len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať znova.

Prekážka rozsúdenej veci (rei iudicatae) svojou podstatou patrí k procesným podmienkam a jej existencia vedie v každom štádiu konania k zastaveniu konania. Táto prekážka nastáva predovšetkým vtedy, ak sa má v novom konaní prejednať tá istá vec. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb. Ten istý predmet konania je daný vtedy, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutočných tvrdení, z ktorých bol uplatnený (t. j. ak vyplýva z rovnakých skutkových okolností). Prekážka veci právoplatne rozhodnutej je daná aj vtedy, pokiaľ určitý skutkový dej (skutok) bol po právnej stránke v pôvodnom konaní posúdený inak, nesprávne či neúplne. Pokiaľ ide o totožnosť účastníkov, nie je významné, či rovnaké osoby majú v novom konaní rovnaké alebo rozdielne procesné postavenie (či ten, kto bol v skoršom konaní žalobcom, je žalobcom aj v novom konaní alebo má postavenie žalovaného, resp. či ten, kto v skoršom konaní vystupoval ako žalovaný, má alebo nemá v novom konaní procesné postavenie žalovaného). Konanie sa týka tých istých osôb aj v prípade, ak v novom konaní vystupujú právni nástupcovia pôvodných účastníkov konania, či už z dôvodu univerzálnej alebo singulárnej sukcesie.

Z obsahu spisu vyplýva, že exekučnému konaniu vo veci oprávneného P., s. r. o., so sídlom A., proti povinnej M., nar. U., bytom L., o vymoženie 767,62 eur s príslušenstvom,

vedenej na Okresnom súde Vranov nad Topľou pod sp. zn. 11 Er 1100/2012, na základe rozhodcovského rozsudku vydaného STÁLYM ROZHODCOVSKÝM SÚDOM zriadeným pri R., a. s. z 21. 10. 2011 sp. zn. ISC0610031 nepredchádzalo žiadne iné konanie na súde a vo veci nebolo predtým rozhodnuté.

Prekážku rozsúdenej veci pre exekučné konanie netvorí právoplatný rozhodcovský rozsudok vydaný v rozhodcovskom konaní, a to ani vtedy, ak exekučný súd skúma, či exekučný titul vydaný vo forme rozhodcovského rozsudku, je materiálne vykonateľný. Z povahy rozhodcovského konania, ktoré je v zákonom vymedzených prípadoch alternatívnou možnosťou k súdnemu sporovému konaniu, totiž vyplýva, že jeho výsledkom môže byť titul, splnenia ktorého sa možno domáhať vykonaním exekúcie.

Vzhľadom na uvedené, konanie nie je zaťažené dovolateľom namietanou vadou uvedenou v ustanovení § 237 písm. d/ O. s. p.

Dovolateľ ďalej namietal, že konanie je postihnuté vadou v zmysle § 237 písm. e/ O. s. p., teda že sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný. V súvislosti s touto vadou tvrdil, že v danej veci súd preskúmaval materiálnu správnosť rozhodcovského rozsudku bez toho, aby bol podaný návrh na začatie konania o zrušenie rozhodcovského rozsudku, čím poprel jeho právoplatnosť a vykonateľnosť.

Občianske súdne konanie je ovládané dispozičnou zásadou a začína sa na návrh. Bez návrhu možno začať konanie vo veciach uvedených v ustanovení § 81 ods. 1 a ods. 2 O. s. p. Ak nebol podaný návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, ide o neodstrániteľný nedostatok podmienky konania. Ak takéto konanie napriek tomu prebieha, treba ho v ktoromkoľvek štádiu konania zastaviť.

Exekučný súd v danej veci začal konať na základe žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, tzn. že v danej veci bol návrh na začatie exekučného konania podaný. V tomto prípade z obsahového hľadiska (§ 41 ods. 2 O. s. p.) nejde zo strany oprávneného o námietku nedostatku návrhu na začatie konania v zmysle ustanovenia § 237 písm. e/ O. s. p., ale o námietku, ktorou napáda vecnú správnosť postupu a právnych záverov súdov, resp. ich právne posúdenie veci.

Námietka dovolateľa o existencii vady v zmysle § 237 písm. e/ O. s. p. nie je preto opodstatnená.

Dovolateľ ďalej tvrdil, že konanie súdu je postihnuté aj vadou podľa § 237 písm. f/ O. s. p., ktorej sa súd dopustil tým, že mu neumožnil podať kvalifikované odvolanie proti uzneseniu prvostupňového súdu v dôsledku nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia a odvolací súd sa nezaoberal odvolacími dôvodmi oprávneného, ktoré v podanom odvolaní uviedol. Dovolateľ tiež namietal, že pred vydaním poverenia na výkon rozhodnutia súd nemá skúmať formálnu a materiálnu stránku vykonateľnosti exekučného titulu.

Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, je procesne nesprávny postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatňovať (realizovať) procesné oprávnenia účastníka občianskeho súdneho konania priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Dovolateľ v súvislosti s tvrdením procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. namieta aj porušenie práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

V súvislosti s porušením práva podľa vyššie uvedených ustanovení dovolací súd uvádza, že obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní, obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04). Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04). Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy

preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

K odňatiu možnosti oprávneného pred súdom konať a k porušeniu práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd malo podľa názoru dovolateľa dôjsť tým, že súd prvého stupňa zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, hoci pre takéto rozhodnutie neboli splnené zákonom stanovené podmienky.

Skúmaním platnosti rozhodcovskej doložky (dohodnutej v spotrebiteľskej veci, t. j. vo veci vyplývajúcej zo spotrebiteľského právneho vzťahu, ktorým je právny vzťah založený právnou skutočnosťou - spotrebiteľskou zmluvou) súdy v exekučnom konaní nepreskúmavali vecnú správnosť rozhodcovského rozsudku, ale len realizovali svoje oprávnenie vyplývajúce zo zákona, a to z ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, t. j. oprávnenie posúdiť, či tento exekučný titul nie je v rozpore so zákonom.

Rozhodcovský rozsudok vydaný v spotrebiteľskej veci je ako exekučný titul v rozpore so zákonom, ak rozhodcovská zmluva (či už uzavretá vo forme osobitnej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky), na ktorej sa zakladá právomoc rozhodcovského súdu, nebola vôbec uzavretá alebo bola uzavretá neplatne. Nedostatok právomoci rozhodcovského súdu odvíjajúci sa od neexistencie, či neplatnosti rozhodcovskej zmluvy, má v spotrebiteľskej veci za následok materiálnu nevykonateľnosť (nezáväznosť) rozhodcovského rozsudku. Takúto interpretáciu ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku vyžaduje účel právnej úpravy premietajúcej sa v právnych predpisoch na ochranu práv spotrebiteľa tvoriacich samostatné odvetvie práva, a to spotrebiteľské právo. Týmto účelom je odstránenie značnej nerovnováhy v právach a povinnostiach založených spotrebiteľskou zmluvou ku škode spotrebiteľa.

Oprávneniu súdov v exekučnom konaní skúmať právomoc rozhodcovského súdu v súvislosti s existenciou rozhodcovskej zmluvy, resp. s jej neplatnosťou, nebránia ustanovenia zákona o rozhodcovskom konaní, napr. § 21 ods. 2 alebo § 40 ods. 1 písm. c/ tohto predpisu. Tieto ustanovenia sa týkajú všeobecne účastníkov rozhodcovského konania, ktorými môžu byť aj iné subjekty než spotrebiteľ. Kým nevyužitie postupu podľa týchto ustanovení v prípade iných účastníkov rozhodcovského konania, znamená stratu možnosti skúmať a spochybňovať rozhodcovskú zmluvu a tým aj právomoc rozhodcovského súdu

v konkrétnej veci (pretože inak by tieto ustanovenia strácali svoj zmysel – boli by nadbytočné), v spotrebiteľských veciach tomu tak nie je. V spotrebiteľských veciach je zvýraznený princíp ochrany práv spotrebiteľa, čo znamená, že aj keď účastník rozhodcovského konania, ktorým je spotrebiteľ, nevyužije možnosť spochybnit' existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy podľa ustanovení zákona o rozhodcovskom konaní, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy a v prípade zisteného nedostatku v tomto smere konštatovať rozpor rozhodcovského rozsudku so zákonom, znamenajúci materiálnu nevykonateľnosť tohto exekučného titulu. Takýmto postupom exekučný súd naplňa príkaz vyplývajúci z princípu ochrany práv spotrebiteľa. V preskúmvanej veci súdy v exekučnom konaní správne konštatovali neprijateľnosť a tým aj neplatnosť rozhodcovskej doložky z dôvodu, že nebola individuálne dojednaná, a že spôsobovala nevyváženosť v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech povinnej. Listiny predložené oprávneným takýto záver umožňovali. Z úverovej zmluvy uzavretej medzi oprávneným a povinnou vyplýva, že rozhodcovská doložka bola medzi zmluvnými stranami dohodnutá už podpisom zmluvy, keďže sa v nej výslovne uvádzalo, že jej súčasťou sú (ako predtlačný formulár) Všeobecné obchodné podmienky a Obchodné podmienky pre úver, a teda aj rozhodcovská doložka obsiahnutá v týchto podmienkach. Dovolací súd sa stotožňuje aj s dôvodmi, ktorými súdy v exekučnom konaní odôvodnili nevyváženosť dohodnutej rozhodcovskej doložky. Preto súdy správnym rozhodnutím o zamietnutí žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie neodňali oprávnenému možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p.

V tejto súvislosti pre úplnosť treba dodať, že oprávnený mylne v dovolaní tvrdí, že exekučný súd postupoval v rozpore so zákonom, keďže ustanovenie § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka nebolo v čase dojednania rozhodcovskej doložky účinné. Citované zákonné ustanovenie totiž podáva len príkladný výpočet neprijateľných podmienok uvedených v spotrebiteľských zmluvách. Prijateľnosť podmienok uvedených v spotrebiteľskej zmluve bolo preto možné skúmať aj z iných hľadísk, než v tomto ustanovení výslovne uvedených, najmä z tých, ktoré boli v súlade so Smernicou 93/13/EHS tak, ako tomu bolo v danom prípade.

Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že ani námietka dovolateľa týkajúca sa nedostatočného odôvodnenia písomného vyhotovenia rozhodnutia odvolacieho súdu nie je dôvodná.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry ESĽP. Judikatúra tohto súdu ale nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (R. c. Š. z 09. 12. 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; H. c. Š. z 09. 12. 1994, séria A, č. 303-B; G. c. G. z 29. 05. 1997; H. c. F. z 19. 02. 1998).

Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie aj v náleze III. ÚS 119/03-30. Ústavný súd už vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

Podľa § 157 ods. 2 O. s. p., v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa § 167 ods. 2 O. s. p., ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku.

Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená vo vyššie citovanom ustanovení. Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 O. s. p.). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní však nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutia súdov nižších stupňov zodpovedajú požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí v zmysle vyššie citovaných zákonných ustanovení. Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávajúcu vec, a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijatý záver o nesplnení podmienok pre vyhoviecie žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zrozumiteľne a v značnom rozsahu vysvetlil. Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia skonštatoval správnosť skutkových a právnych záverov súdu prvého stupňa a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia prvostupňového súdu doplnil ďalšie dôvody, pre ktoré toto rozhodnutie potvrdil. Taktiež vysvetlil, prečo sa nestotožnil s námietkami oprávneného uvedenými v odvolaní. Odôvodnenie dovolaním napadnutého uznesenia dalo tak odpoveď na relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany oprávneného, keď v dostatočnom rozsahu zodpovedalo, prečo nemohlo byť vyhoviecie žiadosti požadovanej súdnym exekútorom. Jeho rozhodnutie nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože odvolací súd sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že skutkové a právne závery súdu prvého stupňa nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, a že aj odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O. s. p.). Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv oprávneného.

Dovolateľ v dovolaní namieta, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.).

Iná vada konania je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O. s. p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Je právne relevantná, ak mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Z hľadiska dovolateľom tvrdenej existencie tzv. inej vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p. treba uviesť, že dovolací súd môže pristúpiť k posúdeniu opodstatnenosti tvrdenia o tomto dovolacom dôvode až vtedy, keď je dovolanie z určitého zákonného dôvodu prípustné (o tento prípad ale v prejednávanej veci nejde).

Dovolateľ napokon tvrdí, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O. s. p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). Aj za predpokladu, že by tvrdenia dovolateľa boli opodstatnené, mohli mať za následok nanajvýš vecnú nesprávnosť napadnutého uznesenia, ale nezakladali by súčasne prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O. s. p.

Vzhľadom na uvedené možno preto zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z ustanovenia § 239 O. s. p., iné vady konania v zmysle § 237 O. s. p. neboli dovolacím súdom zistené. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie oprávneného v súlade s § 218 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 243b ods. 5 O. s. p., ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým uznesením odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešnej povinnej vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti oprávnenému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a § 142 ods. 1 O. s. p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky jej však žiadne trovy dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že nepodala návrh na ich priznanie.

Toto rozhodnutie prijal senát pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 24. júna 2013

JUDr. Viera Pepelová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Mgr. Monika Poliačiková